

Jakob Melander

Uit het oog

Karakter Uitgevers B.V.

Mei 1953

In de kille voorjaarsavond jaagt de wind over de Sont, zodat de golven schuimkoppen krijgen. De zon hangt laag en rood boven het land en vanaf Amager stijgen violette wolkenstrepen op. Een zwerm zeemeeuwen krijst in de stijgende wind en cirkelt rond boven het kadaver dat met de branding meedeint. Op het land bestormt een troepje padvinders de aarden wallen rond Fort Charlottenburg en daalt in ganzenpas het met gras begroeide talud af, als een rijtje lemmingen dat tussen de struiken door loopt. Nu en dan rijdt er een auto over de Strandvejen, maar verder is alles verlaten.

De knieën van de jongetjes knikken, blauw van de kou en krom, zoeken een weg omlaag, verdwijnen achter de geschutsbatterijen om verderop weer te verschijnen. De eerste meeuw duikt omlaag, rukt een homp witachtig vlees uit de opgezwollen buik van het kadaver, de tweede volgt snel. De groep padvinders is halverwege de dam die naar het land leidt, naar de Strandvejen en het beboste Slotpark Charlottenlund.

Een vrij grote, knobige jongen vormt de achterhoede. Struikelend loopt hij achter de anderen aan. Hapt naar adem in de stijve bries. Het gat met de volgende in de groep wordt groter.

Vooraan wordt gezongen. De wind rukt aan de stemmen en smijt hem flarden gezang in zijn gezicht.

*Dikke en Dunne die gingen uit stappen
De tocht was lang en Dikkes broek zei pang
Dunne liet hem staan en ging achter meisjes aan
Tot slot werd hij brutaal
en ging met Popeye aan de haal
Dunne, Dunne, loop zo hard je kan –
Daar komt Dikke met een slagernes an*

*Dunne, Dunne, loop zo hard je kan –
Daar komt Dikke met een slagersmes an*

De sliert jongens slingert over de Strandvejen en verdwijnt tussen de bomen. De achterblijver moet op een eenzame cabriolet op weg naar het noorden wachten. Een blond meisje op de passagiersstoel werpt hem in het voorbijgaan een glimlach toe. Dan zijn ze weg en kan hij oversteken.

De echo van de andere stemmen trilt nog tussen de bomen.

Dunne, Dunne loop zo hard je kan –

Aan de overkant van de weg begint hij sneller te lopen, op een sukkel-drafje. Zijn rugzak danst op en neer. Het koude metalen frame bonkt tegen zijn nieren. Al snel is er alleen nog de wind die door de boomkruinen ruist, het hese geluid van zijn eigen ademhaling. Het pompen van zijn overslaande hart. De bomen tollen voor zijn ogen rond. Een boom steekt een wortel uit, krijgt zijn voet te pakken, en hij ploft op de grond. De kromme takken grijpen naar hem en omarmen hem. Hij wil schreeuwen, maar dat gaat niet. Zijn mond zit vol aardmolm en rottende bladeren. Hij steekt zijn armen uit in een zwijgende kreet om hulp.

Dan is het plotseling voorbij. Hij ligt op de kale bosgrond naar adem te happen. Kreunend spuugt hij aarde en bladeren uit. Hij is alleen in het schemerdonker. Er begint iets te zingen in de boomkruinen, steeds luider. Hij gaat met zijn handen om zijn knieën zitten en verbergt zijn gezicht. Zijn smalle schouders schokken.

Nu komen de stemmen.

Ze huilen in de wind, kronkelen erbovenuit en onderdoor, worden erop meegevoerd, rijzen en dalen in een traag draaiende cadans die sneller gaat wanneer de milde schemering wordt afgelost door de nacht. Hij heeft geen idee hoe lang het doorgaat, die razende aanval van stemmen. Weet alleen dat hij er ten slotte aan moet toegeven, het over zich heen moet laten komen, in duisternis en afgrijzen moet óndergaan.

Hij ligt op zijn rug half in de vijver, met schuim om zijn mond, aarde op zijn hoofd en een verwilderde blik in zijn ogen, wanneer ze hem vinden, de

mannen met hun honden en hun lampen. Ze hebben uren naar hem gezocht. Heeft hij dan niets gehoord?

Ja, snottert hij tegen de hals van de grote man met de geheimzinnige geur, zijn opa die hem in zijn armen optilt. De stemmen. Hij heeft de stemmen gehoord.

Een van de mannen gaat met zijn lamp de open plek rond en woelt met een voet de grond om. Zeg, begint hij, is dit niet waar de collaborateurs van de *Hilfspolizei* die piloot te grazen hebben genomen?

Maar opa legt hem met een gebaar en een blik het zwijgen op. Opa is de baas, opa weet het altijd het beste.

Dan gaan ze terug naar huis, waar mama wacht. Mama, die nooit iets zegt.

‘Kijk hier eens, Gunnar.’

De stem van Johannes klonk opgewonden, zijn lichaam trilde van de spanning. Gunnar glimlachte bij zichzelf. Zijn aanstelling als natuurgids in het Amager Fælledpark was de baan waar hij van had gedroomd sinds hij hier als padvinder had rondgelopen. Te vroeg op moeten staan en zijn vriendin thuis in bed achter moeten laten was natuurlijk niet leuk. Maar dit hier was het allemaal waard. De kinderen gingen er met hart en ziel in op en zaten op hun knieën of hun hurken in een halve cirkel achter hem. Ze dronken al zijn woorden en bewegingen in. Het water, dat vol algen zat, klotste kalmpjes over het zand dat langs de oever was aangeslibd. Een licht briesje zong in de boomkruinen die over het water hingen. Verderop in de poel volgde een enkele meeuw hun merkwaardige gedragingen.

Johannes zat op zijn hurken bijna helemaal aan de waterkant naar wat uitgedroogde resten te wijzen die aan een plantenstengel hingen. Ze fladderden als de wind erlangs streek.

‘Prachtig, Johannes. Kom allemaal eens, kom eens kijken wat Johannes heeft gevonden.’ Gunnar wachtte tot alle kinderen zich om hem heen hadden verzameld voordat hij vervolgde: ‘Dit is de larvenhuid van een grote bruine libel, een van onze grootste insecten. Libellen maken een onvolledige gedaanteverwisseling door. Dat wil zeggen dat ze zich niet verpoppen.’ Hij keek de kring rond om er zeker van te zijn dat ze het allemaal volgden. De kinderen hingen aan zijn lippen. ‘Ze leven een jaar of drie als libelnimfen in waterlopen en vijvers. Dan, als ze oud genoeg zijn, hier is dat in mei, juni en juli, kruipen ze aan land en stropen hun larvenhuid af. Zien jullie die witte draden daar? Dat zijn de ademhalingsbuisjes van de larve, die in het laatste stadium opengaan, zodat de libel eruit kan. Ze worden tra-cheeën genoemd...’

‘Hoe bewegen ze zich dan?’ wilde er eentje weten.

‘Nou, ze hebben toch benen?’ Gunnar lachte. Het volgende had altijd succes. ‘Maar als ze echt vaart willen krijgen in het water, laten ze een enorme scheet. Hun darmen fungeren namelijk als straalmotoren. Daarmee scheuren ze weg.’ Hij liet met zijn hand zien hoe snel de larve van een libel door het water kon schieten. De kinderen rolden bijna om van het lachen. Alleen een paar meisjes trokken een gezicht en staken hun hoofden bij elkaar.

Van achteren trok Ishmael aan zijn windjack.

‘Wacht even, Ishmael. Ik ga zo...’

De jongen trok nog eens.

‘Gunnar, kijk nou. Wat is dat?’

‘Waar?’ Hij draaide zich om.

‘Daar.’ De jongen wees langs de oever. Half verscholen achter een paar struiken pal aan de waterkant. Iets groots dat geel leek in het zonlicht. Het lag half in het donkere, stille water.

Het was warm geworden. Hij zou zijn windjack uit moeten trekken.

‘Ik weet het niet, Ishmael. Laten we maar eens gaan kijken.’

Aan het hoofd van de troep kinderen ging Gunnar op weg langs de oever. Na een paar stappen bleef hij staan. Boven hen trok een vliegtuig een witte streep door het blauw van de lucht.

‘Jullie kunnen beter hier wachten, kinderen.’

Ze lag naakt op haar rug, half op de oever. De onderkant van haar gespreide benen stak in het water. Haar wasachtige huid was geelwit. Haar zwarte haar hing in doffe, levenloze plukken over haar gezicht.

Aarzelend deed hij een stapje dichterbij. Uit de donkere groef onder haar wenkbrauw steeg een vlieg op die het stille water over zoemde.

Achter hem begon een van de kinderen te huilen.

2

De dalende baslijn van John Paul Jones creëerde een duistere ondergrond voor het nerveuze, prikkelende gitaarspel van Jimmy Pages. De combinatie van Fenderbas en Telecaster galmde door je hoofd, precies op die onbeschrijfelijk fantastische manier die beter was dan drugs en bijna net zo lekker als seks.

*Been dazed and confused for so long it's not true
Wanted a woman, never bargained for you*

‘Luister je eigenlijk wel?’ Het hoofd van Ulrik Sommers aan de andere kant van het grote, donkere bureau was een silhouet in het enorme panoramavenster. Zijn gezicht was één grote vlek – op zijn ogen na. Die glommen.

‘Ja.’ Lars’ bijna twee meter lange, vierenveertigjarige lichaam wiebelde heen en weer op de ballen van zijn voeten. Hij sloot zijn ogen. Het kantoor rook naar linoleum, stof en verschaald zweet.

*Lots of people talkin', few of them know
The soul of a woman was created below*

Crescendo.

Het hele eerste album van Led Zeppelin was opgeslagen op zijn interne harde schijf, hij hoefde het alleen maar aan of uit te zetten, al naargelang zijn behoefte.

Lars opende zijn ogen. Achter het silhouet van zijn oude vriend, aan het einde van de zichtlijn die gevormd werd door Edvard Falcks Gade, bevonden zich de boomtoppen van Tivoli met de hemelwaarts strevende spits van de Star Flyer en de gondels van het reuzenrad, bevroren in het morgenlicht boven de groene bomen. Daarachter het SAS-hotel, rechts de Glypto-

theek, met die kleine oase van een tuin. Het had vannacht geregend. Alles was fris en zuiver van kleur.

Zo zag Ulriks uitzicht er al jaren uit, en dat zou waarschijnlijk wel zo blijven. Maar Ulrik en hij waren een keerpunt gepasseerd. Ergens tussen vroeger en nu was alles veranderd.

Het zag er niet naar uit dat Ulrik dat besepte.

‘Hm.’ De adjunct-commissaris wreef over zijn voorhoofd, keek naar zijn onderlegger, frummelde aan de bovenste knoop van zijn uniformjasje en schraapte zijn keel.

‘Waar ben je geweest?’

Lars keek de andere kant op en kuchte.

‘Ik ben op het vliegtuig naar Athene gestapt, heb een auto gehuurd en ben gaan rijden tot ik niet meer verder kon.’

‘Juist, ja. En waar was dat?’

‘Doet dat ertoe?’

‘Tja...’ Ulrik zuchtte. ‘Ik ben je vriend.’

‘Je kent het niet. Kato Vasiliki. Een klein badplaatsje voor Grieken. Niks te beleven. Een gat.’

Ulrik zag eruit alsof hij nadacht. Daar was hij goed in. Eruitzien alsof. Die kunst had meer dan wat ook bijgedragen aan de extra ster op zijn epauletten. Toen glimlachte hij. Met zijn hele hoofd.

‘Nou, dat is mooi.’ Ulrik schoof zijn vulpen een centimeter naar rechts en vouwde zijn handen voor zich op het bureau. ‘Ik ben blij dat je een fijne vakantie hebt gehad. Als iemand daar behoefte aan had, dan jij wel.’ Hij zweeg even. ‘Ik ben geneigd alles bij het oude te laten. Dat hoop ik...’

Ulrik keek hem onder het praten niet aan. Lars luisterde niet. Gek eigenlijk dat het hem nooit eerder was opgevallen hoezeer Ulrik op een wezel leek. De bek van het dier ging open en dicht, maar er kwam geen geluid uit. Lars probeerde iets te voelen, hij zocht naar boosheid. Maar die was weg. Er was alleen nog een groot, leeg gat.

Hij was weer thuis.

De bewegingen van de wezelbek werden geluiden, woorden.

‘... en om te laten merken dat ik het meen, heb ik dit voor je: onderzoeksleider, een moord. Een halfuur geleden is het hoofdbureau gebeld. Het is in het Amager Fælledpark.’ De wezel stak een zware dossiermap over het bureau heen. Lars stak automatisch zijn hand uit om hem aan

te pakken. Hun handen raakten elkaar. Allebei keken ze de andere kant op.

Ulrik stond op en streek met een hand langs zijn uniformjasje.

‘Welkom thuis. Goed om je terug te hebben.’ Hij aarzelde. Toen stak hij zijn hand uit. Lars verplaatste de dossiermap naar links en schudde werktuigelijk Ulriks uitgestoken hand. Hij moest weg. Nu.

‘Wacht,’ zei Ulrik. ‘Er is een meisje uit Kolding gekomen. Een goeie, zeggen ze. Ze is hier om te bekijken hoe we het in de grote stad aanpakken. Ik dacht dat jij je misschien over haar kon ontfermen?’ Ulrik keek neer op een vel papier op zijn bureau. ‘Bissen. Sanne Bissen.’

Lars kneep zijn ogen tot spleetjes. Zuchtte. Net wat hij nodig had.

‘Ik ga een dienstwagen zoeken.’

Ulrik glimlachte. Waarschijnlijk van opluchting.

Lars zwaaide zijn jasje over zijn schouder, deed de deur open en keerde zich nog eens om.

‘Is het hoofd Moordzaken er?’

Ulrik, die net ging zitten, plofte van pure verrassing het laatste stukje neer.

‘Eh, vandaag? Ik dacht... Heeft hij geen vrij?’

Lars liep zonder antwoord te geven weg en liet de deur het laatste stukje van Ulriks zin afknippen.

In het voorkantoor bleef hij even besluiteloos staan, haalde de envelop uit zijn binnenzak en schraapte met de rand over zijn iets te lange baardstoppels. Toen knikte hij naar Ulriks secretaresse, die net een vrij lang telefoongesprek voerde, liep naar de rij postvakken en legde hem bij het hoofd Moordzaken neer.

3

Tegen het einde van de Artillerivej bestond het bedrijfsleven merendeels uit autosloperijen, bouwvallige ongebruikte opslagloodsen volgekalkt met graffiti, busremises en overwoekerde bouwpercelen. Aan de andere kant van de haven stak de H.C. Ørsteds-elektriciteitscentrale af tegen de intens blauwe lucht. Lars draaide de Lossepladsvej in en daarna de onverharde weg naar het Amager Fælledpark op. Volgens de aanwijzingen die Toke hem al lachend via zijn mobieltje gaf, reed hij het netwerk van paden over.

Achter hem wierpen zijn banden grote stofwolken op. Verderop werden het zwarte oppervlak van de vijver en de struiken en bomen aan de overkant zichtbaar. Langs het water stonden collega's met felgele hesjes aan. Aan de andere kant van de brug parkeerde hij achter het bestelbusje van de forensische recherche.

‘Oké, Toke. Ik ben er.’

Lars trok de handrem aan en draaide het sleuteltje om in het slot. De motor haperde en stopte. Even trommelde hij met zijn vingers op het stuur, toen stapte hij uit. De weg voor hem boog naar links af. Achter de rij auto's was een stukje bos met struikgewas en kleine bomen. Tokes blonde piekhaar stak af tegen al het groen.

Hij sloeg het autoportier dicht en liep naar hem toe.

‘Hoe ziet het eruit?’

‘Kom liever zelf kijken.’ Toke tilde de politietape op zodat Lars eronderdoor kon en ging hem door de dichte bosjes voor naar de oever van de vijver.

‘Welkom terug, trouwens.’ Toke hield een tak voor Lars opzij. ‘Was het... Heb je een leuke reis gehad?’ Lars gaf geen antwoord en Toke vervolgde zonder van toon te veranderen: ‘Ze is door een natuurgids gevonden. Die was met een groep vier van de Peder Lykkeschool naar de vijvers kijken. Hij zit nog in een van de auto's, voor het geval je met hem wilt praten.’

‘Op zaterdag?’

‘Dat was de enige dag dat hij kon.’ Toke haalde zijn schouders op.

Lars bromde en ontweek een modderplas.

‘Is ze verplaatst?’

‘Nee. Hij zegt dat hij nergens aangekomen is.’

Het met algen gevulde water lag doodstil te smoren in de warme junizon. Boven hen klonk de roep van een kievit. Bij de oever heerste grote drukte. Allan Raben, die zo snel zweette, stond voorovergebogen iets te bestuderen dat tussen het struikgewas en de waterkant op de grond lag. Een paar agenten in uniform stonden een eindje verderop samen koffie te drinken uit een thermoskan. Drie technici in witte pakken, met gezichtsmaskers op en plastic overschoenen aan, waren sporen aan het zekeren. Frelsén stond in de poel over een geelwit lichaam gebogen dat uit het water stak en half op de oever rustte. Hij droeg als enige rubberlaarzen. Zijn bril met het gouden montuur hing halverwege zijn neus en zijn haar stond een beetje overeind. Een van de technici wuifde naar Lars. Zijn tanden blikkerden in zijn donkere gezicht.

‘Hallo, Lars. Goed om je weer te zien. Wij zijn bijna klaar, daarna kunnen jullie erbij.’

‘Mooi zo, Bint.’ Lars keerde zich naar Toke toe. ‘Laat die natuurgids maar weggaan. Zeg hem dat we misschien later nog bellen. Waar is zij – Bissen?’

‘Bissen?’

‘Sanne Bissen. Die politieassistente uit Kolding?’

‘Hierzo,’ klonk een hese vrouwenstem achter hem. Haar Jitse accent was minder uitgesproken dan hij had verwacht.

Hij draaide zich om. Achter hem stond een knappe blonde vrouw met haar hand uitgestoken. Die schudde hij. Een stevige, droge handdruk. Ze was lang, bijna slungelig. Haar dunne blonde haar viel over haar nek en haar oren, maar was weggestreken uit haar levendige, grijze ogen. Op haar neus en wangen was een zweem van sproeten te zien. Ze droeg jeans en een paar te grote rubberlaarzen.

‘Jij moet Lars zijn.’ Ze glimlachte. Lars deed zijn best om terug te lachen. Dat ging hem verrassend goed af.

‘Welkom bij ons.’ Toen knikte hij naar het lijk en keek haar aan. Het kon geen kwaad om te kijken waar ze goed voor was. ‘Kun je me even snel een situatieschets geven?’

Sanne keek van Toke naar Frelsén, die door het ondiepe water naar hen

toe kwam. De gerechtsarts trok onder het lopen zijn latex handschoenen uit.

‘Ja, dat wil zeggen...’

‘Laat dat kind toch met rust.’ Frelsén stopte de handschoenen in zijn achterzak. ‘Dit is heel interessant. Ze is geprepareerd. Dezelfde methode die wordt toegepast op lichamen die aan de wetenschap worden gedoneerd.’

‘Je bedoelt dat er sprake is van ongepaste omgang met een lijk?’ Sanne had een kleur op haar wangen.

‘Wie zijn lichaam aan de wetenschap geeft, verlaat dit aardse tranendal zelden met een kogel in het hart.’ Frelsén duwde met zijn wijsvinger zijn bril omhoog. ‘Keurig netjes. Vlak boven de linkerborst. Bint heeft een mooie corona van kruittresten rondom de ingangswond gevonden. En verder zijn haar ogen verwijderd.’

Het werd stil.

‘Bint?’ vroeg Sanne na een korte pauze. Haar stem trilde maar een klein beetje.

‘Wallid Bint,’ legde Lars uit. ‘We gebruiken zijn voornaam maar zelden. Oké,’ zei hij tegen Frelsén. ‘Kun je bij het begin beginnen?’

‘Kom maar mee.’ Frelsén wenkte hen achter zich aan en liep zelf aan de andere kant van het lijk het water in. Lars, Sanne en Toke stelden zich op de oever op. Allan stond een eindje bij hen vandaan aan de rand van het water.

Boven de waterkant hing een luchtje dat aan ziekenhuis deed denken, vermengd met de stank van algen. Lars keek omlaag.

Ze lag op haar rug, naakt, met haar benen gespreid. In haar rug stak een wortel die haar borst omhoog en naar voren duwde. De huid had een onnatuurlijke, geelachtig witte tint die aan rubber deed denken. Het water bedekte haar tot haar knieën, de rest van het lichaam lag op het land. Het donkere schaamhaar was of heel dun, of het was net begonnen na een scheerbeurt weer uit te groeien. Door de lijkstijfheid staken haar onderarmen loodrecht omhoog. Haar gezicht was vertrokken in een uitdrukking van angst en afschuw. Boven haar linkerborst was het rafelige kogelgat te zien.

‘Jonge vrouw,’ zei Frelsén. ‘Vermoedelijk Oost-Europees, vermoedelijk een prostituee. Doodsoorzaak: een enkel schot door het hart. Heeft hier niet meer dan acht uur gelegen, naar de toestand van de huid te oordelen.’ Hij tilde het onderbeen van het lijk op, zodat de tenen boven het water uit-

staken. Ze konden allemaal de rimpels in de huid zien, maar ook dat de ontbinding nog niet ver voortgeschreden was. Hij haalde een kleine zaklamp uit zijn borstzak en belichtte de mix van slib, wier en zand onder haar linkerschouder. Daarbeneden blonk iets.

‘Volgens Bint is dat glas.’

Lars keek over de vijver in de richting van de nieuwe wijk Ørestaden, die achter de lage begroeiing schuilging.

‘Hoe lang geleden?’

Frelsén ging rechtop staan.

‘... is ze overleden? Daarvoor is nader onderzoek nodig. Maar ik kan denk ik nu al zeggen dat de volgende chronologie voor de hand ligt: eerst zijn haar ogen verwijderd – vermoedelijk onder verdoving, aangezien de snijranden zo glad zijn – en vervolgens is ze doodgeschoten.’

‘Is ze – was ze bij bewustzijn... terwijl het gebeurde?’ Sanne schraapte haar keel.

‘Toen haar ogen werden verwijderd? Hoogstwaarschijnlijk niet. Daarna? Naar haar gezichtsuitdrukking te oordelen wel, ja.’

‘Verdomme nog aan toe,’ fluisterde Allan achter hen. Zelfs de technici waren met werken gestopt.

Lars verhief zijn stem.

‘Hoe is ze hier gebracht?’

Allan raadpleegde zijn notitieblok.

‘Door het struikgewas is iets zwaars hierheen gesleept. Bint heeft wat textielvezels gevonden, mogelijk van een autodeken. Ten slotte zijn er voetafdrukken in maat 45. Verderop bij de grindweg zijn ook wat bandensporen.’ Hij wees met zijn duim over zijn schouder.

‘Goed,’ zei Lars. ‘Laat de honden maar komen. Eens kijken of die iets vinden.’

Frelsén wreef in zijn handen.

‘Welkom terug van vakantie, Lars. Kom op, hierheen,’ commandeerde hij autoritair over hun hoofden heen. Achter hen loodsten een paar ambulance-medewerkers een baar naar het begroeide talud toe.

Lars sloot zijn ogen. Wenste dat hij weer in Kato Vasiliki terug was. Weer in Nikki’s strandtent zat. Weer niets anders te doen had dan frappé en halve liters Amstel drinken en over het water naar Patras staren.